І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го КВІТНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, APRIL 8, 1975 No. 66. VOL. LXXXII.

Рената Бабак перед великим концертом в Карнеґі Голл в неділю, виступить сьогодні на радіопрограмі „Н. Й. Таймсу"

Ню Йорк. — У вівторок, 8-го квітня перед полуднем, на одній з найбільш поважних радіостанцій „Ню Йорк Таймсу" (WQXR — 1560 AM; 96.3 FM) виступить недавня ще зірка раніше Львівського й опісля Большого театру, а тепер вільна українка Рената Бабак. Виступить вона на відомій програмі Боб Шерман Шов між год. 10 і 12-ою вполудне та матиме „співоче інтерв'ю", себто відповідатиме на запити в інтерв'ю та проспіває декілька пісень. Виступ Ренати Бабак відбувається в тижні перед її рішальним концертом в репрезентативній Карнеґі Голл цієї неділі, 13 квітня, о год. 7.30 ввечорі. Квитки на цей справжній концерт року можна ще набути в крамницях „Арка" й „Еко" та в бюрі аґенції Ковбаснюка в Ню Йорку, а перед концертом при касі. Організатори й опікуни концерту інформують, що вони вже поробили всі заходи, щоб кожний, хто прийде на концерт, дістав місце, зарезервувавши, на випадок потреби, відповідну кількість додаткових місць.

Рената Бабак

Проф. В. Янів відвідає Чікаґо

Чікаґо (В.І.) — В рамках своїх відвідин українських громад в ЗСА, ректор Українського Вільного Університету проф. д-р Володимир Янів прибуде в четвер 10 квітня до Чікаґо, де буде перебувати до неділі 13 квітня включно. Перша його зустріч з громадянством відбудеться в п'ятницю 11 квітня о год. 7-ій вечора в Союзовому Домі при 845 Н. Вестерн Евеню. На цій зустрічі він поінформує про найновіші осяги УВУ та його актуальні завдання. Студенти американських високих шкіл одержать вичерпні інформації про градуаційні курси, які плянуться для них в часі наступного літнього семестру, як рівнож про можливості магістерських та докторських іспитів в програмі УВУ. В суботу 12 квітня о год. 7:30 вечора відбудеться академічна зустріч Ректора в вужчому колі, в приміщенні Філії Українського Католицького Університету при 2305 В. Супіріор вул. В часі цієї зустрічі проф. В. Янів поділиться думками про стан і перспективи українського наукового життя в Европі. Цього ж дня, рано він відвідає деякі наші організації. Програма побуту Ректора УВУ в Чікаґо закінчиться бенкетом з нагоди його 65-ліття, який відбудеться в неділю 13 квітня о год. 12-ій дня в залі собору Св. Володимира і Ольги при вул. Оклей і Супіріор. Програма відвідин відбудеться під патронатом Філії УККА при спонзорстві Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч" і Української Щадниче - Позичкової Спілки „Певність". Громадський Комітет зустрічі очолив президент Каси „Самопоміч" дир. Роман Мицик.

Громада в Ню Йорку вітала театр „Заграву" з Торонта

Ню Йорк. (В. Т-ць). — У неділю, 6-го квітня, тут у заповненій дорослими і молоддю залі Стайвезант Гайскул з успіхом пройшла п'єса - комедія Миколи Гоголя „Одруження", поставлена Українським Драматичним Ансамблем „Гаграва" із Торонто, Канада. День раніше „Заграва" ставила цю п'єсу у Філядельфії. В головних ролях виступали: Леся Шліхта, Марія Левицька, Юрій Бельский, Володимир Довганюк, І. Доваль, Ілярій Кушніренко, Андрій Ільків, К. Савицький, та Н. Шліха. Присутні на виставі нагороджували гру акторів частими оплесками, а особливо молодь бурхливим сміхом реаґувала на окремі гумористичні моменти.

Режисером був Юрій Бельський, який також грав головну ролю жениха Подкольосіна. Декорації виконав Еміль Теліжин, костюми виготовила Марія Левицька, освітлення було в руках В. Горлача, а технічним керівником сцени був Григорій Сукманівський.

Після останньої дії п'єси актор - режисер Юрій Бельський передав привіт і подяку корифеям української сцени Йосипові Гірнякові та Олімпії Добровольській, які були йоо вчителями театралного мистецтва ще в Лянденку Австрія. Маестро Гірняк через недугу не був присутній на виставі. Опісля актор Володимир Довганюк який також є адміністратором ансамблю „Зарева", подякував нюйоркським друзям, особливо Михайлові Івасівці, за допомогу з улаштуванні п'єси в Ню Йорку.

Етнічна радіостанція у Вінніпеґу почала пересилання

Вінніпеґ (КУК). — На хвилях AM-810 дня 25 березня 1975 у Вінніпеґу нова етнічна радіостанція почала пересилати радіопрограми на головних етнічних мовах Канади. Офіційне відкриття цієї станції відбулось у приявності репрезентантів федерального уряду, провінції Манітоби, міста Вінніпеґу і представників головних етнічних репрезентацій Канади. Від українців привітання зложив президент Централі КУК Сергій Радчук. Одержання ліценції на цю етнічну радіостанцію, слід між іншим, завдячувати довголітнім і безперервним заходам Централі КУК перед урядовими чинниками за впровадження багатомовних радіових і телевізійних програм для кращого збереження різнонаціональних культур в Канаді.

Радіостанція CKJS затруднює українських працівників, які підготовляють щоденні українські програми. Українські програми передаються кожного дня в годинах 11:00 до 1:00 в полудне і від 7:00 до 8:30 вечером, крім додаткових недільних передач, які передбачено для церков і студентів. Власником і головою Ради Директорів цієї радіостанції є К. Станчиковський з Монтреалю, а президентом є молодий український адвокат з Вінніпеґу А. Огаренко.

„Ми вас не хотім, таваріщ..." — сказали англійці Шелєпінові

Лондон. — Газета лейбористського напрямку „Дейлі Мейл" під заголовком „Ми вас не хотім, таваріщ" на першій сторінці опублікувала інформацію про приїзд до Великобританії колишнього шефа КҐБ А. Шелєпіна. Крім такого напису російською мовою, ще є інший: „тайний приєзд бившого начальніка К.Г.Б. і с єго приєздом начинаются демонстрації". Інший, але вже англомовний заголовок не менше промовистий: „Шелєпін — кат", близько 5,000 в поході", — широка інформація про демонстрації. Перша сторінка ілюстрована фотографіями з демонстрації з транспарентами та портретом Шелєпіна з підписами: „Не давати Шелєпіну неправильних вражень" (коментар) і „Жінка, яка стала вдовою через КҐБ (репортаж).

Газета консервативного напрямку „Дейлі Телеґраф" опублікувала 2 квітня інформації про протишелєпінську демонстрацію у Лондоні з численними фотографіями транспарентів з відповідними написами. Додана ще стаття московського кореспондента „Дейлі Телеґраф" у роках 1972-74 Тоні Конієрса про те, що „Колишній шеф КҐБ доручив подвійне вбивство, яке потрясло Захід". Мова тут про вбивство голови Проводу ОУН Степана Бандери та провідного націоналістичного діяча проф. Лева Ребета, виконане Б. Сташинським з доручення Шелєпіна. Є інформація також і про те, що А. Шелєпін був тим, хто організував шпигунську сітку на терені Великобританії.

Не треба отже, дивуватися, що після таких „привітань" А. Шелєпін вважав за найкращу для себе розв'язку перервати відвідини і повернутися до Москви.

Південний В'єтнам припинив дальший виїзд сиріт до ЗСА

Сайґон. — Південнов'єтнамський уряд в неділю, 6 квітня, повідомив, що більше не буде видавати віз на виїзд в'єтнамських сиріт до ЗСА. Уряд не подав конкретних причин на це рішення. В той самий час північнов'єтнамський прем'єр - міністер Фан Ван Донґ і комуністична газета „Нан Дан" натаврували перевіз цих сиріт до Америки „нездоровим і гидким явищем", заявляючи, що в стараннях ЗСА „нема нічого гуманного". Ця комуністична партійна газета твердила, що Вашинґтон перевезенням цих дітей хоче нібито доказати світові, що багато в'єтнамців є антикомуністами, а також хоче „використати мільйони наших одноземців як знаряддя на службі імперіялізму та американського капіталізму." Північнов'єтнамський прем'єр-міністер Фан Ван Донґ виголосив свою заяву після голосування у „виборах" до нової Крайової Асамблеї. Він сказав, що події в Південному В'єтнамі розвиваються „задовільно" та додав, що „історія марширує вперед", бо наступила її година. Вибори, сказав він, проходять в „радісний час для нашого народу, бо ми здобуваємо визначні перемоги на півдні."

День раніше, тобто, в суботу, 5 квітня, до Сан Франсіско прибув американський літак із додатковими 313-ма в'єтнамськими сиротами, які були адоптовані американськими родинами. Між ними було 100 дітей, які залишилися живими після літакової катастрофи в п'ятницю, 4 квітня; в якім згинуло коло 200 дітей і дорослих. Американські лікарі в Сан Франсіско заявили, що із новоприбулих 313-ти дітей велике число є серйозно хворі на запалення леґенів та інші недуги.

Сенатор Джексон є найповажнішим конкурентом для президента Форда

Принстон, Н. Дж. — Опитування, переведене Інститутом Галлупа на початку березня ц. р. виявило, що з трьох чільних можливих демократичних конкурентів президента Джералда Форда на пост президента ЗСА найкращі вигляди має сенатор Генрі Джексон із стейту Вашингтон. Якщо вибори відбулися б тепер, то 43 відсотки із запитаних голосували б за президентом Фордом, 41 відсоток за сенатором Джексоном, а 16 відсотків із запитаних сказали, що ще не певні за ким голосували б. Натомість, коли б демократичним кандидатом був сенатор Едмунд Маскі із Мейну, то він також одержав би 41 відсоток голосів, але президент Форд дістав би 47 відсотків, а 12 відсотків із запитаних сказали, що ще нерішені. За третім можливим демократичним кандидатом губернатором Джорджом Воллесом із Алябами голосувало б 39 відсотків із запитаних, а президент Форд тоді одержав би 49 відсотків голосів. В тому випадку 12 відсотків із запитаних також сказали, що не знають за ким голосували б.

ПОМЕР ЧІЯНҐ КАЙ-ШІ, ПРЕЗИДЕНТ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО КИТАЮ

Тайпей, Тайван. — В ночі з 5 на 6 квітня тут помер на 87 році життя в наслідок серцової атаки Чіянґ Кай-ші, довголітній президент націоналістичного Китаю, непримиренний ворог китайського комуністичного режиму, останній із т.зв. Великої чвірки світових лідерів з Другої світової війни. Китайський націоналістичний уряд у Тайвані проголосив з цього приводу 30-денну жалобу. Згідно з конституцією націоналістичного Китаю, функції президента республіки перебрав дотеперішний заступник президента С.К. Єн, інавґурація якого відбулася вже в неділю в присутності членів уряду та Куомінтанґу. Новий президент запропонував синові Чіянґ Кай-ші Чіянґові Чінґ-куо, який за життя батька виконував функції прем'єра Китаю, остатися на цьому ж пості прем'єра. Згідно з інформаціями з Тайпею, Чіянґ Чінґ-куо мав погодитися на цю пропозицію, хоч відповідно до китайської традиції він повинен би взяти трьохрічну відпустку по смерти батька, щоб лагодити родинні справи.

Дві години після смерти Чіянґ-Кай-ші опубліковано його політичний тестамент

Чіянґ Кай-ші

— заповіт, датований 29 березня 1975 року. У цьому тестаменті Чіянґ Кай-ші заповідає своїм землякам у Тайвані продовжувати боротьбу за визволення китайського материка від комуністичної контролі. Китайці повинні оставатися вірні трьом принципам: націоналізмові, демократії і суспільному добробутові та повинні завжди класти ці принципи в основу своїх дій і плянів, — сказано в заповіті.

Чіянґ Кай-ші належить до основоположників модерної китайської держави, на чолі якої він став в 1927 році після жорстокої розправи з комуністами. Перебравши на

(Закінчення на стор. 3-ій)

Совєтський космічний корабель з двома астронавтами був змушений повернутися на Землю

Москва. — В понеділок, 7-го квітня ц.р. після півночі офіційна пресова аґенція Совєтського Союзу ТАСС повідомила, що запущений в орбіту в суботу, 5-го квітня совєтський космічний корабель з двома астронавтами був змушений повернутися на землю з огляду на погане функціонування автоматичного механізму. ТАСС при тому інформує, що обидва астронавти — Василій Лазаров і Олег Макаров живі і здорові, після того, коли спеціяльні військові частини віднайшли їх і розбитий корабель в західньому Сибірі. В повідомленні говориться, що завданням астронавтів було злучитися з запущеним ще 26-го грудня м. р. кораблем Єфремом Янкелевічем спільно експериментальні маневри. Скупе, 5-хвилинне повідомлення ТАСС, яке, до речі, з огляду на час телевізійні і радіові станції передали щойно в понеділок вранці, не дає можливости зорієнтуватися, що було фактичною причиною чергового неуспішного полету космічного корабля, яких в останніх роках було більше в СССР. Західні дослідники космічних полетів вважають, що обидва астронавти мали встановити черговий совєтський рекорд перебування астронавтів в надземних просторах, сповняючи там доручену їм місію.

В Канаді появились друком українські казки англійською мовою

Вінніпеґ (КУК). — Тринадцять прекрасних українських казок у перекладі на англійську мову Вікторії Симчич і Ольги Вісей з Вінніпеґу появились друком у люксусовому виданні фірми Голт, Райнгарт і Вінстон в Торонто. Рівночасно приготовано до друку 17 дальших українських казок для наступного тому. Крім знаменито опрацьованих текстів-перекладів, кожна казка інтерпретована повнокольоровими і чорно-білими ілюстраціями Петра Куця, відомого українського картуніста „Вінніпеґ Фрі Прес," та ілюстратора шкільних підручників Централі КУК. Використовуючи ці самі ілюстрації, Комітет Українок Канади заплянував видати ці самі казки українською мовою.

Видання цієї книжки українських казок, фірмованої Комітетом Українок Канади, завдячується ініціятиві, заходам і праці попередньої голови Крайової Управи цього комітету пані В. Симчич. У співпраці з Централею КУК, на виготовлення текстів й ілюстрацій одержано фонди від федерального уряду і від провінції Манітоби.

Цю книжку видано на спеціяльному папері декоративним друком, а її обкладинки удекоровано взором грубо-зернистої української вишивки. Її можна набувати чи замовити через англомовні книгарні Канади по ціні 8.95 дол., і правдоподібно по тій самій ціні через книгарні в ЗСА. Титул книжки: The Flying Ship and Other Ukrainian Folk Tales. Published by: Holt, Rinehart and Winston of Canada, Limited.

ЕКЗЕКУТИВА ПРЕЗИДІЇ КУК

Екзекутива Президії КУК, обрана на Одинадцятому Конгресі 14 жовтня 1974. Сидять (зліва): П. Башук — генеральний секретар, пані Н. Когуська — референт зв'язків, мґр І. Іванчук — заступник президента, о. д-р В. Кушнір — почесний президент, С. Радчук — президент, д-р П. А. Кондра — заступник президента, інж. А. Качор — заступник президента, пані Я. Іванчук — голова Комітету Українок Канади, П. Климків — заступник президента. Стоять (зліва): д-р С. Яр. Кальба — екзекутивний директор, Р. Бабух — організаційний референт, А. І. Яремович — координатор, Б. Гвоздулич — представник СУСК, В. Солипа — фінансовий секретар, д-р І. Глинка — президент Шевченківської Фундації, І. Новосад — скарбник, і пані А. Вах діловий секретар. Неприявні: І. Ю. Карасевич — заступник президента і В. Вербенюк — заступник президента

НТШ В ЗСА ВІДБУЛО ПЛЕНАРНУ СЕСІЮ УПРАВИ

Ню Йорк. — Пленарна сесія управи Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА, що відбулася тут в суботу 5 квітня, була присвячена в основному розглядові та вирішенню організаційних, фінансових та видавничих справ. Звідомлення з діяльности за перший квартал цього року подав голова проф. д-р Осип Андрушків. Він також поінформував про переведену контролю діловодства та фінансів Товариства за 1974 рік. У минулому кварталі відбулася спільна нарада представників управи НТШ в ЗСА з представниками управи УВАН, на якій обмірковано питання утворення Української Наукової Ради у Вільному Світі, а також справу співпраці на відтинку підготовки і участи у відзначуванні 200-річчя Американської Незалежности. Крім того, управа підготовила і влаштувала у річницю свого патрона наукову конференцію.

У своєму звідомленні проф. д-р О. Андрушків багато уваги присвятив справі одержаної в записі від св. п. Миколи Данильченка та його дружини земельної посілости НТШ у Керґонксоні у зв'язку з тим, що ця посілість належить до району, призначеного на стейтовий парк і заповідник. Переговори в цій справі між управою НТШ і Комісією парків стейту Ню Йорк находяться у кінцевій стадії, що, очевидно, вимагало окремої ширшої дискусії та вирішення. Ця справа буде закінчена в найближчих кількох тижнях.

Про видавничу діяльність, досягнення і пляни поінформував науковий секретар проф. д-р М. Чировський. Згідно з його звідомленням, в 1974 році в Серії Бібліотеки Українознавства появилися дві монографії — М. Сосновського „Дмитро Донцов — політичний портрет" та П. Мірчука „Коліївщина"; в Серії Реґіональних Студій — „Чортківщина" за редакцією О. Соневицької, Б. Стефановича та Р. Дражньовського і „Дрогобиччина" за редакцією Л. Луціва; в Серії Літературної Бібліотеки — С. Пафанович „Попід кичерами і над потоком"; в Серії доповіді — Б. Корчмарика „Наші історичні джерела в московській інтерпретації". В друку є монографія англійською мовою М. Вацика „Ідеї і боротьба Івана Франка".

У найближчому місяці будуть передані до друку наступні збірники: 1) Записки Філологічної Секції, 2) Записки Секції Історії України при співпраці членів Філософічно-Історичної Секції, 3) збірка статтей англійською мовою „Про історичні початки слов'янської Східньої Европи" за редакцією М. Чировського, 4) Збірка статтей, присвячених проф. Г. Лужницькому, проф. М. Тершавківцеві та проф. В. Безручкові (заходами Осередку НТШ у Філядельфії), 5) Л. Бачинського „Шевченкіяна в Канаді" (бібліографія).

Підготовляються до друку такі праці: 1) М. Грушевський, Історія України-Руси (переклад англійською мовою перших 3 томи), 2) Б. Корчмарик: „Києво-Могилянська Академія і її вплив на Московщину" (англійською мовою), 3) Збірник, присвячений Михайлові Грушевському за редакцією М. Стахова, 4) В. Лев, Богдан Лепкий (монографія), 5) Історія українського театру за редакцією Г. Лужницького, 6) М. Стахів і П. Стерчо: Історія воєнної аґресії совєтської Росії проти України (англійською мовою), 7) Реґіональна студія про Бучаччину за редакцією М. Островерхи, 8) Є. Онацький: Енциклопедія української символіки (при співпраці з Радою Культури СКВУ), 9) Є. Бачинський, архиєпископ: Вибрані твори, 10) Реґіональна студія про Станиславівщину за редакцією Б. Кравцева та В. Лева, 11) В. Гнатюк, Вибрані твори (за редакцією Б. Романенчука).

Про працю Комісії Відзначення 200-річчя ЗСА поінформував голова комісії о. проф. М. Войнар. Комісія заплянувала підготовити і опублікувати збірник есеїв, в яких окремі автори насвітлили б різні аспекти українського життя в Америці. Крім того, на засіданні бу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Сенатори апелюють в справі рідні А. Сахарова

Ню Йорк. — Сенатор Джеймс Л. Баклі поінформував, що він разом з іншими 36 сенаторами звернувся до президента Форда із закликом інтервеніювати перед совєтськими урядовими чинниками в справі дозволу для рідні академіка А. Сахарова на виїзд на студії до ЗСА. Йдеться про дозвіл на виїзд з СССР для Алексея Семйонова, пасинка, та Тетяни Семйоновной, пасербиці А. Сахарова, разом з її чоловіком Єфремом Янкелевієм. Всіх їх запросив Массачуcетський Технологічний Інститут на студії і працю ще в 1973 році, але досі, як повідомив сенатор Баклі, не одержано ніякої відповіді від совєтських еміґраційних чинників. Академік А. Сахаров просив сенатора Баклі про таку інтервенцію в часі зустрічі в Москві в листопаді минулого року, коли сенатор відвідував Сахарова в його

Два совєтські науковці переводять семінар у Політехнічному Інституті Ню Йорку

Бруклин, Н. Й. — Політехнічний Інститут Ню Йорку у своєму пресовому повідомленні з 7-го квітня повідомив, що того дня два совєтські науковці мали відвідати цей Інститут і перевести семінар із ділянки металюрґії. Вони також мали обговорювати розвиток дослідів із професорами департаментів металюрґії та фізики. Один із совєтських науковців — це проф. Георгій В. Курджумов, директор Інституту металюґії та фізики Центрального Науково - Дослідного Інституту Залізної Металюрґії, а другий — проф. Армен Г. Качатуріян, старший науковий працівник Інституту Кристалографії. Ці два совєтські науковці будуть офіційними гостями д-ра Джорджа Буґліярелльо, президента Політехнічного Інституту Ню Йорку, та проф. Калі Мухердже, голови Департаменту металюрґії цього Інституту.

Ранком у понеділок, 7 квітня, совєтські науковці мали спостерігати експеримент в металюрґічній ляборатпрії, а після полудня перевести двогодинний семінар.

Відвідини професорів Курджумова і Качатуріяна відбуваються згідно з договором між Академією Наук СССР і американською Крайовою Академією Наук у Вашинґтоні. Два совєтські науковці плянують відвідати також Колюмбійський Університет, Месачусетський Інститут Технології, Іллінойський університет та Каліфорнійський університет в Лос Анджелесі та в Берклі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Людина умерла, ідея живе

Смерть китайського націоналістичного генераліссімуса Чіянг Кай-ші належить до тих подій, що їх відмічує історія, як межові в її розвитку. Це однаково, як з уваги на індивідуальність його як людини, так і на ідеали, для яких він жив і за які змагався, без уваги на кінцеві результати тих змагань. Людина бо вмирає, але її ідеали і змагання залишаються та в такій чи іншій формі дальше впливають на розвиток подій.

Чіянг Кай-ші належить без сумніву до найбільш яскравих історичних постатей нашого сторіччя. Він та створений і очолюваний ним націоналістичний Куомінґтанський рух започаткували справжню і глибинну революцію в Китаї, тій одній з найбільших і найдавніших, а до тієї революції одній з найбільш відсталих країн, яка із своєю старовинною культурою та великою історією була одночасно й їх невільницею та жила минулим, падаючи жертвою змін сучасности.

Історики і знавці вважають, що Чіянг Кай-ші не пощастило здійснити його ідеал, бо він у своїй революції не потрапив поєднати реалізму сучасности з візією майбутности. Тим не менше він відіграв вітальну ролю в переході Китаю з минулого в сучасність і його концепції модерної китайської нації не можуть сьогодні не тільки іґнорувати його найбільші противники - комуністи, але й навпаки, багато дечого з того, що сьогодні діється в червоному Китаї, має виразні познаки того китайського націоналізму творцем і речником та символом якого був і залишиться Чіянг Кай-ші. Людина померла, ідеал живе.

Багатомовна „необхідність"

Совєтська преса і всі засоби масової комунікації, включно з усіма совєтськими чиновниками, починаючи від найвище поставленого Л. Брежнєва, не перестають писати й говорити про „переваги соціялістичної системи сільського господарства". Під кінець березня в Москві влаштовано „Всесоюзну науково - теоретичну конференцію" на тему актуальних проблем аґрарної політики КПСС на сучасному етапі". Конференція ця тривала три дні і закінчилася ствердженням, мовляв, „сільське господарство СССР знаходиться на шляху дальшого піднесення і розвитку". Вирішальним і благотворним" чинником на шляху цього нібито росту є „аґрарна політика КПСС", яка, мовляв, „виражає корінні інтереси всіх трудящих країни".

Очевидно, керуючися політично - пропаґандивними мотивами, можна робити всякі висновки і ствердження і можна навіть наводити відповідні статистичні дані, як це робив на цій же ж конференції член Політбюра ЦК КПСС Ф. Д. Кулаков, говорячи про такі й інші „досягнення" у совєтському сільському господарстві. Але навіть він не міг не сказати, що „у сільському господарстві є ще чимало недоліків і упущень, невикористаних резервів і можливостей".

Як відомо, в СССР поставлено тепер ставку на „спеціялізацію і концентрацію сільськогосподарського виробництва" і на „аґрарно-промислову інтеґрацію", про що ширше розповідав на конференції представник Молдавії І. І. Бодюл. Молдавія сьогодні, як і деякі райони України, відведена для експериментів у цьому напрямку і покищо нічого конкретного невідомо, з якими успіхами проходять ці експериментування. Нічого конкретного не подав і Бодюл, обмежився до загальників.

Про те, як справді виглядає ситуація на відтинку сільського господарства в СССР дещо довідуємося з промови першого секретаря Компартії Білорусії П. Машерова, який говорив про „соціяльний проґрес на селі". Підкреслюючи „соціяльний проґрес села" і „піднесення життєвого рівня працівників сільського господарства", він між іншим звернув увагу на спеціяльну важливість „особистого підсобного господарства", тобто т.зв. присадибних ділянок колгоспників, які, як відомо, постачають в основному совєтський ринок сільськогосподарськими продуктами. За словами Машерова, „цілком очевидно, що існування особистого підсобного господарства покищо лишається об'єктивною необхідністю. І коли ще не можна відмовитися від нього, то, на наш погляд, можна і треба активніше стати на шлях зменшення деяких зв'язаних з його веденням обтяжливих турбот сільського трудівництва".

Ця заява високопоставленого совєтського партійного чиновника має глибоку вимову, бо вона краще всіх підставових статистичних даних засвідчує про фактичний провал сільського господарства в СССР, будованого не відповідно до потреб і реальних умов, а згідно з вимогами марксистсько - ленінської ідеології. Це й є причиною того, що велетенське колгоспно - радгоспне колективізоване господарство мусить користуватися допомогою цієї відсотково незначної частки, що її займають у загальній совєтській господарській структурі підсобні особисті господарства.

Ярослав Курдидик

ЩЕ ОДИН „ГОРДІЇВ ВУЗОЛ" ДЛЯ ЗСА

Цікаво збігаються вістки американської і европейської преси в оцінці дуже важливого для ЗСА питання. Під цю пору для ЗСА, окрім зрештою дуже складного положення на Близькому Сході і в Індокитаї, висувається не менш складне питання відношення до свого колишнього союзника, Етіопії. Або, уточнюючи, яке становище має зайняти ЗСА до Еритреї, що з чималими мілітарними успіхами добивається своєї повної незалежности і самостійности.

Минулого місяця Етіопія святкувала 79-ту річницю своєї перемоги над Італією у великій битві за Адову. В Аддіс Абебі у святкуваннях взяло участь коло 15 тис. етіопців, зодягнених у традиційну національну ношу, а написи на транспарентах були звернені головним чином проти арабів за те, що вони підтримують еритрейців у їхньому сецесійному русі. Араби намагаються, мовляв, розчленувати Етіопію. Парада, що її зорганізував Тимчасовий мілітарний Союз, мала на меті виявити повну солідарність етіопського народу проти „еритрейських бунтівників", як також і з а м а ніфестувати своє становище проти Арабської Ліґи, на чолі зі Сирією, яка допомагає головним чином еритрейським самостійникам.

Щоб приєднати собі симпатії населення, Тимчасовий Мілітарний Союз, — або точніше Військова хунта, — заповів перевести у найближчому часі земельну реформу. При тому слід буде згадати, що 80 відсотків управної землі в Етіопії є власністю не місцевого бідного населення, а була розподілена, так, що 15 відсотків були власністю імператора Гайле Селяссіє та його родини, 25 відс.. були власністю великих землевласників, а 20 відс. мала Етіопська Коптійська Церква. Населення працювало на цих землях кріпаками, або мусіло віддавати три чверті зборів врожаю власникам, якщо брало в них землю в оренду.

У 1953 році Америка підписала з Етіопією домовлення, на основі якого у Каґні, коло Асмари, в Еритреї американці збудували одну з наймодерніших радарово-комунікаційних баз, що в ній перебувало постійно від двох до трьох тисяч вояків і різного роду фахівців для її обслуговування. Основним завданням цієї станції було збирати вістки із країн поза залізною куртиною. Справа бази у Каґні в Еритреї була тісно пов'язана з американською мілітарною допомогою Етіопії.

Італійці зайняли у 1880 році Еритрею, щоби згодом звідтіля перевести окупацію цілої Етіопії, але тодішній імператор Менелік дав італійцям таку несподівану відсіч, що вони примушені були обмежитися і залишитися тільки в самій Еритреї. Щойно згодом, у 1935-1936 роках, італійцям вдалося заволодіти цілою Етіопією. Але у 1941 році англійці прогнали італійців і Еритрея залишилася під англійським володінням, аж поки в 1952 році ОН не проголосили федерацію Еритреї з Етіопією з окремою автономією і власним еритрейським парляментом.

Але у 1962 році Етіопія просто анексувала Еритрею. На початку не було в Еритреї ніякого наявного більшого спротиву, за винятком хіба молодих віком патріотів, здебільшого з військових, які, назвавши себе „Еритрейським Визвольним Фронтом", перейшли в гірські терени і звідтіля розпочали вести війну проти Етіопії. Згодом появилася в Еритреї друга група, „Народний Ліберальний Фронт", „марксистської орієнтації", в якій була відносно достатня кількість освіченого елементу.

На початку вищезгадані групи займали зовсім протилежні політичні становища, але рік тому вони об'єдналися і тепер спільно ведуть війну проти їхнього поневолювача, Етіопії.

Америка давала досі Етіопії повну мілітарну допомогу, включно з доставою амуніції. Але, як зараз виявляється, Етіопія вислала до Еритреї три свої добірні дивізії, очевидно із повним американським вирядом, щоби зламати еритрейський самостійницький рух. Деякі етіопські військові з'єднання допустилася у т. зв. „пацифікаційній акції" дослівно масових убивств цивільного населення, а це ще гірше відштовхнуло еритрейців від Аддіс Абеби, і про будь - яке замирення ніодна сторона не хоче й слухати.

Після двомісячних дуже завзятих боїв етіопці звернулися до ЗСА, щоби вони доставили їм чимскоріш амуніції, й у Вашинґтоні почали дуже уважно розглядати цю неабияк скомп ік о в а н у справу. Американські військові фахівці твердять, що етіопська армія розпочала війну, якої вона не в силі виграти проти еритрейської підпільної армії, яку дуже щедро постачають зброєю араби, дістаючи цю зброю від комуністичного бльоку, а в додатку до того армія має беззастережну підтримку цивільного населення. Гірський терен н е з в ичайно сприяє еритрейцям, бо проти них просто неможливо вжити важку механізовану зброю, або підтримувати акцію бойовим летунством. Очевидно, що Еритрея має незаперечне право добиватися своїх повних прав з хвилиною, коли відкликано її автономні права і, не питаючись про згоду населення, її включено до Етіопії як чотирнадцяту провінцію.

Теперішній етіопський рух проголосив себе „соціялістичним" і почав затіснювати зв'язки з Китаєм, а в Европі — з країнами „східнього бльоку". У західніх політичних колах уважають, що теперішній Тимчасовий мілітарний уряд, який після детронізації Гайлє Селяссіє, 13 вересня 1974 р., почав керувати країною, починає проявляти щораз то чіткіше свою комуністичну орієнтацію. Отож з цього і насувається зовсім простий висновок, що коли ЗСА допомагатимуть і надалі цій хунті, яка не криється із своєю лівою орієнтацією, то цим вони тільки допоможуть їй сильніше закріпитися.

З другого боку ЗСА мають в Еритреї не абиякої вартости мілітарну базу. Еритрейське побережжя довжиною 500 миль — це одно з найцінніших, коли його розглядати зі стратегічно - глобальної точки зору. Воно являє собою дуже цінну позицію не лише для ЗСА, але, — розцінюючи об'єктивно, — і для всього Заходу.

А причина того ось яка: коли Еритрея доб'ється своєї незалежности, то рівновага сил вздовж Червоного Моря пересунеться в користь Арабів. Серед еритрейських визвольних сил домінують мусулманські групи і якраз це і являється головною причиною арабської підтримки. А далі, коли Еритрея звільниться від Аддіс Абеби, то тоді тільки дуже мала французька територія, що її називають Афарас та Іззас і порти Джібуті залишаться доступними для Заходу. Але щойно тоді почнеться напевно тиск арабів, щоб французи забралися з Джібуті.

Всі відомі американські коментатори так і висловлюються, що положення, яке витворилося тепер в тому обширі, буде для ЗСА не абиякою ломиголовкою, щоб

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ПОКИДАЄ КОЛГОСПИ

(ст). — Чому українська молодь покидає колгоспи? На це запитання дає відповідь секретар полтавської комуністичної партії Федір Моргун в інтерв'ю в „Літературній Газеті" з 12-го березня ц. р. Від 1964 року з 160.000 молоді, яка закінчило середню школу, 140,000 покинули село в полтавській області.

Таке велике число каже совєтським пляновикам призадуматися над тим, як би то вдержати молодь на колгоспній роботі. Моргун відверто обговорює цю справу в інтерв'ю й остерігає, що коли й далі так буде, то колгоспам забракне робітників, а на цьому потерпить сільськогосподарська продукція.

Одначе цікаво, що в інтерв'ю заперечено впевнювання, що молодь манять до міст ясні світла, кіна й розвагові клюби. Воно зовсім не так, твердить Моргун на основі переживань і досвідів. Найбільше з тієї молоді, що покінчила середні школи, покидає колгоспи тому, що хоче зробити кар'єру, і вона готова працювати задля того навіть тяжче, ніж у колгоспах. Моргун наводить випадки деяких сільських дівчат, які тепер працюють у міській текстильній фабриці. Їх по шестеро живе в одній кімнатці - гуртожитку, в якому нема купальні. Життя їх зовсім не є приємне, але в порівнянні з колгоспом, все ж вони задоволені, бо на їхній теперішній роботі їх положення поступово кращає.

Один юнак висловився про те трохи інакше, але стисліше. „Дивіться, — говорив він Моргунові, — на селі з мене буде або майстер до всіх робіт, або все моє життя буду трактористом. Я не прийшов до міста для театру, кіна і клюбів. Прийшов тому, що хочу зробити кар'єру і не бажаю гнити на селі все моє життя на підлішій роботі".

Далі Моргун розповідає про радгосп на Кубані, в якому є розваговий клюб. Не зважаючи на те, молодь переходить відтіля до міст. Навіть із тих, що відходять із колгоспів, покликані до червоної армії, дуже мало повертається до колгоспів. Другою причиною, чому юнацтво кидає колгоспи, є їх батьки. Вони прийшли до переконання, що для добре їх дітей краще шукати праці по містах.

Ще інша причина, яку Моргун гостро осуджує, це витрата людської сили по містах. Він згадує полтавську пакувальну фабрику м'яса, де йде на заріз 3.000 телят денно і де зайнято працею майже 3.000 людей. А в пакувальній фабриці недалекого Білгороду 200 людей дають собі раду з 1.700 свиней денно. Заробітки в полтавській пакувальній фабриці, самозрозуміло, невеликі — яких 80-90 рублів місячно. Треба, каже Моргун зменшити кількість працівників у цій фабриці, бо тоді, мовляв, і заробітки будуть вищі.

Моргун бачить розв'язку цього питання в тому, щоб зменшити робочу силу в полтавській фабриці до 500 людей. Каже, що тоді заробітки робітників покращали б, а багато із „скороченого штату" робітників будуть готові повернутися на працю в колгоспах.

Чи воно дійсно так сталося б, це ще питання. Але в одному має він рацію, а саме, що такий запевнений доплив робочої сили із сіл до міст розлінивив директорів фабрик так, що вони не дбають навіть про те, щоб постаратися про облегчуючі засоби праці для робітників. Робітники на колгоспах, мовляв, добилися б таких полегш також, якщо не втікали б із колгоспів. Так думає Моргун, а по селах таке „радісне" життя, що молодь не має охоти лишатися в колгоспах, тобто „гнити на селі", як це стисло висловив отой один сільський юнак таки ж самому Моргунові.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО СТАТТІ З „НАУКИ І ЖИТТЯ"

В останній статті інж. Л. Яцкевича „Таємний замок атомового ядра" („Свобода", 25. бер. 75) трапилася помилка, а радше — друкарський „чортик" при перекладі термінів „фюжен" і „фіжен" (в англ.: фусіон, фіссіон).

Термін „фюжен" правильно приміненний до термоядерного процесу сонця, але під час вибуху атомової бомби, або контрольованого розбиття ядер в нуклеарному реакторі наступає процес розщіплення, тобто „фіжен", а не „фюжен" як зазначено в статті.

При тій нагоді хочу висловити моє задоволення і ґратуляції для редакції за поміщування технічних дописів і статтей інж. Л. Яцкевича. Від кількох років я пильно слідкую за ними і їх прочитую. Їх стиль, мова і рівень доступні для кожного читача, вони цікаво насвітлюють найновіші досягнення в техніці, або аналізують зрозумілою мовою певні фізичні явища із щоденного життя. Часто велика вартість цих статтей з погляду загально-наукового знання. Жаль, що вони не появляються частіше.

Володимир Яримович
Йорк, Па.

* * *

ПРО ПАМ'ЯТНИК ЖЕРТВАМ ГОЛОДУ

В „Свободі" за 26-те березня ц.р. „Голос читача" надруковано статтю К. Степового під заголовком: „Чи ми поставимо пам'ятник жертвам голоду?" Пропозиція досить цінна, але, на жаль, автор з нею запізнився майже на пів сторіччя. Не знаю, до кого автор прирівнює слово: „МИ"? Як до всіх українців, то він помиляється. Який же можна іще більший пам'ятник збудувати, як побудований Храм-пам'ятник у С. Бавнд Бруку? Чи може автор думає, що то звичайна церква, а не Пам'ятник. Коли б він ближче познайомився з тією будовою, то побачив би, що там на бокових колумнах написано двома мовами, що означає ця велика будова, хто її побудував і кому в пошану на вічний спомин. Про цей Храм-Пам'ятник знають усі українці поза межами Батьківщини, як в Европі, так і в далеких Австралії, Новій Зеляндії, навіть червона Москва не забуває давати своє „благословіння" своїми лайками. По закінченню будови, 10-го травня 1965 р. Храм-Пам'ятник був урочисто осв'ячений при великому здвизі духовенства, мирян і гостей різного віровизнання і національности, були телеграми-привіти і побажання від Президента і Віце-президента ЗСА, були присутніми урядовці місцевих державних установ, були промови, від яких люди плакали. Не може бути, щоб п. Степовий про це не знав. В Храм-Пам'ятнику майже кожного дня відбуваються поминальні Богослуження, на яких поминається всіх полеглих: загинулих чи то голодовою смертю, чи то в боротьбі за волю України, яких могилки розкидані по всьому світі. Кожного року, в поминальну неділю, в першу неділю після Великодня, відбувається урочиста панахида коло Високого Хреста, який стоїть серед цвинтаря, при великій кількості духовенства і мирян. Цього року поминальна неділя припадає на 11-те травня. Було б добре, коли б і п. Степовий приїхав та ознайомився з дійсністю.

Іван Бедименко
Піскатвей, Н.Дж.

В березні кількість безробітних зросла до 8.7 відсотка

Вашингтон. — Департамент праці повідомив, що в березні кількість безробітних зросла до 8.7 відсотка всієї робочої сили, а число осіб, які перестали активно шукати за працею й тому більше не зараховуються до робочої сили, дійшло до 1.1 мільйона осіб, головно жінок і молоді. Рівень безробіття в березні зріс на 0.5 відсотка, бо в лютому, ще виносив 8.2 відсотка. Березневий рівень є найвищий від 1941-го року, коли 9.9 відсотка робочої сили було без праці. В кінці березня Департамент праці нараховував 8 мільйонів осіб як безробітних. Натомість деякі економісти із приватного сектора, як також Джордж Міні, президент Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, твердять, що кількість безробітних багато вища, бо коли врахувати 1.1 мільйона осіб, які перестали активно шукати за працею, то без праці опинилося 9.9 мільйона осіб, тобто 9.8 відсотка всієї робочої сили.

З уваги на зріст числа безробітних, президент Джералд Форд у п'ятницю, 4 квітня, під час промови в Сан Франсіско заявив, що запропонує Конґресові, щоб дві програми наглої федеральної допомоги для безробітних були продовжені до кінця 1976-го року. Первісно ці програми мали закінчитися 30 червня ц.р. Під час цієї промови Президент також заявив, що є всі познаки, що найгірша стадія економічної рецесії „вже правдоподібно за нами", та що є надії на поліпшення в недалекому майбутньому. Президент також повідомив, що номінує колишнього губернатора Вайомінгу Стенлія Ґетавея на пост секретаря для внутрішніх справ. Якщо Сенат схвалить цю номінацію, то Ґетавей займе цей пост по Роджерсові Мортонові, який був номінований на секретаря торгівлі.

Василь Плющ

СПІЛКА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

(До 50-ліття заснування СВУ-СУМ та 45-ліття процесу над ними).

(1)

Цього року минає 50 років з часу заснування Спілки Визволення України (СВУ) та Спілки Української Молоді (СУМ) і 45-ліття процесу над цими організаціями[1]).

СВУ-СУМ були найбільшим і найдокладніше вивченим[2]) рухом спротиву проти совєтської влади в Україні, діяльність їх є цілою епохою в українському визвольному рухові і тому заслуговує найбільшої уваги широких кіл громадськости, істориків України і СССР, совєтологів та соціологів.

Особливо важливим і цікавим є вивчення цього руху саме тепер, коли в УССР в цілому відмічаємо посилене переслідування інакодумаючих, зокрема проявів боротьби національних республік за свою національну самостійність, національну культуру, за вільну думку та основні права людини.

Спротив накиненій згори (Москвою) владі, ідеології, тоталітаризму почався в Україні відразу після окупації України московським військом і не припиняється до цього часу. Він мав і має різні форми, розмах, проходив й проходить під різними гаслами — але він є невмирущий.

Після чотирирічної збройної боротьби Української Народної, тобто демократичної, Республіки з РСФСР (Російською Совєтською Федеративною Соціялістичною Республікою) прийшла довгорічна повстанська боротьба українського народу з московським комуністичн и м окупантом. Ця боротьба майже беззбройного, майже позбавленого єдиного проводу народу з озброєним московським військом, величезним апаратом партії та чужинецьких функціонерів мусіла скінчитися поразкою.

Запровадження совєтської нової економічної політики, поступки соціяльні та національні (зокрема проклямована передача селянс т в у землі, а фабрик робітникам, українізація апарату, поступки в справі розвитку української національної культури) притупили наснагу дальшої боротьби, примусили широкі кола української еліти шукати нових шляхів захисту прав українського народу та прав людини.

Серед цієї еліти витворилися тоді три основні напрямки.

Одна частина провідної української еліти продовжувала стояти на позиціях потреби дальшої збройної боротьби з Москвою. Ця позиція в тодішних часах не мала виглядів на успіх, бо власними силами український народ вже не мав у той час сил і змоги боротися проти Москви та її аґентів в Україні.

Друга частина української еліти повірила обіцянкам Москви визнати суверенну українську совєтську республіку, прийняла як дійсність, а не стратеґічний маневр, запровадження нової економічної політики, українізацію, послаблення терору та тоталітаризму і з незрозумілим ентузіязмом кинулася в обійми совєтської влади.

З одного боку, починається т. зв. „зміновіховство", в Україну повертаються лідери українського народу в минулому, як Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Андрій Ніковський та інші, представники української інтеліґенції Західньої України, як Степан Рудницький, Василь Кас'ян, Михайло Лозинський та інші.

З другого боку, слухняною зброєю ЦК КП(б)У, а власне ВКП(б) та органів московської совєтської влади стають видатні українські комуністи, як Олександер Шумський, Григорій Гринько, Антін Приходько, Михайло Полоз, Василь Еланський, Панас Любченко, Микола Хвильовий, Матвій Яворський і десятки інших[3]).

Третя частина провідної української еліти, найбільша, найосвіченіша та найрозумніша, на щастя зайняла позицію захисту українського народу, української державности, української культури, української ментальности, української економіки всіма можливими на ту пору засобами. Ця група ясно уявляла собі фактичну неможливість далі продовжувати збройну боротьбу, далі знекровлювати і так вже досить знекровлений народ. Але одночасно діячі цієї групи ані на одну хвилину не довіряли позірній зміні курсу окупаційної влади. Вони добре знали, що нова економічна політика, ослаблення протиукраїнського курсу, соціяльні поступки, послаблення терору це є лише стратеґічний маневр, що все це аж ніяк не приведе до переродження тоталітарного комуністичного режиму в устрій демократичний.

Вона прийняла програму опору окупантові на всіх ділянках життя.

До цього опору належала праця в нелеґальних українських політичних організаціях, праця в леґальних організаціях, в першу чергу в наукових та навчальних закладах (в ВУАН з усіма її катедрами, комісіями та іншими закладами, в університетах, науково-дослідних і навчальних інститутах), у видавництвах, к о о п ерації, школах, театрах, художніх, письменницьких організаціях та інших закладах мистецтва, нарешті праця через Українську Автокефальн у Православну Церкву, навколо якої скупчилося багато високоосвічених, свідомих, патріотичних людей.

З цієї групи й вийшли організатори Спілки Визволення України та Спілки Української Молоді.

Як знаємо з історії українського визвольного руху, велика кількість майбутніх організаторів СВУ-СУМ належала до Братства Українських Державників (БУД) або вийшла з лав українських партій, а саме УСР-ів, УСД-ів, Соціялістів - Самостійників, Соціялістів-Федералістів, або з лав видатних діячів української науки, культури, кооператорів, церковних діячів.

Цих людей об'єднувала загально-українська (а не партійна), глибоко-демократична, гуманістична настанова до питань політично-громадського життя, переконання в потребі глибоких соціяльних реформ, але відраза до будь-яких тоталітаристичних потягнень та терору; їх принциповими настановами були гасла про переважаюче значення інтересів нації над клясами, інтересів громади та особи над інтересами партій чи бюрократичного апарату. Їх духовними вождями були світлі постаті українського і всесвітнього гуманізму Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, а з новіших діячів — постать Симона Петлюри, який, ставши керівником Української Держави, порвав зв'язки з партіями й у своїй політиці був понадклясовим, понадпартійним, понадстановим вождем українського народу.

Організатори, а потім учасники руху СВУ-СУМ взяли на себе надзвичайно важке завдання: в умовах тоталітарно-терористичної, просякнутої наскрізь аґен т а м и таємної поліції, держави, в умовах щойно закінченої поразки національно-визвольних змагань, а тим самим в умовах певного розчарування та втоми широких народних мас, — створити постійнодіючий резистанс всієї нації проти окупанта.

Зробити це було значно важче ніж, наприклад, творити підпільні організації під Польщею, в часи націонал-соціялізму в різних країнах Европи, або в тоталітарних державах сучасного світу[4]).

(Продовження буде).

[1]) Сестра М. Павлушкова — голови СУМ-у Наталія Павлушкова у своїй праці про СВУ зазначає, що перша організаційна нарада у справі заснування СВУ відбулась у грудні 1924 року, але всіми прийнятою датою заснування СВУ вважається рік 1925.

[2]) Дивись літературу при кінці цієї статті.

[3]) Всі вони пізніше були знищені московськими ЧК, ГПУ, НКВД (Надзвичайною Комісією по боротьбі з контрреволюцією, Державним Політичним Управлінням, Народним Комісаріятом Внутрішніх Справ, тобто органами совєтської таємної поліції).

[4]) Докладно про ситуацію в Україні перед і під час нової економічної політики, автор писав у своїй монографії „Боротьба за Українську Державу під совєтською владою", Лондон, 1973.

ЩЕ ОДИН „ГОРДІЇВ ВУЗОЛ" ДЛЯ ЗСА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

його розв'язати з користю для держави. Під сучасну пору американська фльота користується портами Етіопії, чи пак портами Еритреї на Червоному Морі.

Американські морські фахівці уважають, що важливість цих портів для ЗСА подвоїлася: перша причина, що в Сомалі є тепер коло трьох тисяч совєтських фахівців та інструкторів, які формують сомальську армію, вивінувану їхньою зброєю, в портах перебуває постійно їхня фльота; а друга, — що коли відчиниться плавба крізь Суезький канал, для ЗСА позиція над Червоним морем конче потрібна. І тому над розв'язкою цього мілітарного „Гордієвого вузла" і ламають собі тепер голови американські стратеги.

18-ий ВІДДІЛ СУА в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.
— влаштовує —
МИСТЕЦЬКУ ВИСТАВКУ
АКВАРЕЛЬ і ІКОН
БОГДАНА та ГАЛИНИ ТИТЛИ
Виставка відбудеться
13-го квітня 1975 року
від години 9-ої рано до 3-ої по пол.
в ЗАЛІ ШКОЛИ СВ. НИКОЛАЯ
при 212 President Street, Passaic, N.J.
В годині 1:30 по пол. мистець БОГДАН ТИТЛА
виголосить ДОПОВІДЬ про „ЕКВАРЕЛІ"
Щиро запрошуємо Вас до участи.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
В суботу, 12-го квітня 1975 р.
о год. 2-ій по пол.
в Українськім Інституті Америки
при 2 Схід 79-та вул., Ню Йорк, Н. Й.
— відбудуться —
ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ
НА ЯКІ УПРАВА ВІДДІЛУ ЗАПРОШУЄ СВОЇХ ВШ. ЧЛЕНІВ.
Після Загальних Зборів відбудеться
ТОВАРИСЬКА ГУТІРКА ПРИ ЧАЮ ТА ПЕРЕКУСЦІ

За Управу:
інж. Любомир Калинич, голова
інж. Юрій Огієнко, секретар

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
— влаштовує —
РІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ
УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИКІВ і СОЦІОЛОГІВ ВКУПІ З КОМІСІЄЮ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКИХ ВІДНОСИН
ДОПОВІДІ:
ЛАЙЛА ЕВЕРОТ: „Українсько-жидівські відносини в Галичині в 1905-1907 рр."
ТАРАС ГУНЧАК: „Сір Левіс Намієр і боротьба за Східню Галичину в 1918-1920 рр."
МИХАЙЛО ВОСКОБІЙНИК: „Перші намагання в українсько-жидівській співпраці в 1905-1907 рр."
Конференція відбудеться
в неділю, 13 квітня 1975 року
о 2-ій годині дня в приміщенні АКАДЕМІЇ
206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

Школа св. Миколая в Бофффало у поклоні Тарасові Шевченкові

Приємно і корисно, що українська громада в Бофффало має власну, на рівні з іншими визнану українську школу. Українську, бо вона є при українській католицькій церкві св. Миколая, де відповідальність за неї несе повний посвяти за парохію й школу, о. декан д-р Павло Івахів і учительський склад її переважно український, і батьківський комітет має повний вгляд у розвиток та діяльність школи.

Ця школа, час від часу влаштовує імпрези: в честь св. Миколая, ґрадуація садочка, свято Тараса Шевченка тощо. Ці шкільні виступи переводяться із свіжістю, умінням і точністю.

Мило спостерігати дітей, які при звуках фортепіяно виходять у взірцевому порядку на сцену, знають своє місце, знають, що вони мають робити, і вся сцена наповнюється щасливою шкільною дітворою, немов городець живих квітів, з дитячих грудей пливе рідна пісня, а очка світяться радісним усміхом.

Саме концерт у честь Тараса Шевченка в дні 9-го березня дав присутнім, які виповнили велику шкільну залю, справжню насолоду, і надію, що школа продовжуватиме існування, всупереч побоюванням, що школі доведеться самозліквідування.

Заповітом розпочато програму першої частини. Її виконували учні старших кляс, тут були: деклямації, хорові виступи та фортепіянові сольо учениць 4 кляси Дарії Михаськів та Наталки Середюк. Виконання ряд деклямацій пройшло добре і голосово і наголосами і впевненістю засвоєних слів, — в цьому була заслуга Лесі Коновки. Хорові точки зовсім нових пісень і не легких до виконання, лунали рівно й мелодійно при майстерному супроводі учительки співу Олі Чмоли. Особливо гарно випали пісні „Ти течеш віками", „Зоре моя вечірняя" та „Хата моя, біла хата".

Другу частину програми виконали малята садочка, які під проводом своєї учительки Олі Чмоли прямо зачарували усіх присутніх. Тут справді треба подивляти хист і посвяту учительки, яка зуміла з найдрібнішими підготувати прегарну програму. Навіть діти, які не говорять поукраїнськи, теж зуміли проспівати пісеньку „У ліску веселий день". Все це ще і ще раз доводить, чим є український садочок для наших дітей, і чим для садка є вміла й фахова учителька, яка з любови до української дитини дає їй своє знання і серце. Учителькам: Лесі Коновці та Олі Чмолі, належиться подяка за цей дбайливо підготований концерт і ще більше за цілорічну працю ревну у школі.

Благальною піснею — молитвою до Всевишнього закінчили шкільні діти це свято. Молились діти, молились усі присутні так, як колись молився наш Пророк Т. Шевченко: „Моліте́сь Богу, згадуйте один одного, свою Україну любіть", щоб день волі для України скоро настав!

Я. П.

Марійка Чолій у Філядельфії

Філядельфія (О. Л-ий) — Музикальна філядельфійська публіка, яка так гостинно вітає в своїх залях приїжджих з інших міст та країн артистів, матиме приємну нагоду познайомитись з молодою українською співачкою з Монтреалю, Марійкою Чолій. Кілька слів про нашу гостю: Співачка Марійка Чолій, донька отця Василя Бринявського, колишнього абсольвента Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, знаменитого баса, який ще до сьогодні чарує своїм голосом своїх парохіян в передвеликодній час у „Плотії".

Музикальність в родині Бринявських спадкова. Монтреальська королівська консерваторія дала професійну освіту М. Чолій, а патріотичне родинне середовище зробило з неї в дуже молодому віці активну культурну діячку. Ще бувши студенткою диригувала студентським та парохіяльним хорами, та виступала як солістка на українських концертах. Кілька років тому поставила силами своїх хористів Стеценкову одноактову оперу до слів Лесі Українки „Іфіґенія в Тавриді", в якій співала арію Іфіґенії. З тією оперою, яку доречі вперше довелося чути поза Україною, об'їхала більшість канадських міст, де захоплена публіка щиро її приймала, квітами та оплесками.

В суботу 12 квітня ц. р. Марійка Чолій виступить у Філядельфії на концерті творів композитора Яра Ласовського в залі „Тризуб". У тому вечорі, крім Марійки Чолій, візьмуть участь баритон Володимир Карпинич, інструментальне тріо — Ірина Чума, Ірина Когутівна та Зенон Цісик — (піяно, скрипка та чельо). Вступом до вечора буде есей поета Володимира Білясва, а програму вестиме артистка Евдокія Дичко-Блавацька.

НТШ В ЗСА ВІДБУЛО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ла ще розглянена і схвалена пропозиція влаштувати наукову конференцію, присвячену 200-річчю Американської Незалежности. Проф. Б. Головінський, заступник голови Комісії, поінформував про пороблені заходи влаштувати наукову конференцію, яку спозоруватиме Відділ Студій Американської Етнічної Спадщини Ратґерського Університету разом з НТШ в ЗСА. Погодження на таку конференцію вже є і тепер на черзі буде її відповідна підготовка.

У зв'язку із закінченням праці Статутової Комісії, пленарна сесія постановила скликати на 20 вересня цього року в Ню Йорку надзвичайні загальні збори НТШ в ЗСА для розгляду і схвалення проєкту статуту, що його небавом дістануть на руки всі члени НТШ.

Пленарна сесія заслухала інформації д-ра Романа Андрушкова про плян акції в обороні математика Леонида Плюща, який находиться у совєтському психіятричному тюремному закладі у Дніпропетровську. Акцію заплянував Міжнародний Комітет Математиків для Оборони Леонида Плюща в Парижі на 23-го квітня. На терені ЗСА таку акцію веде місцевий комітет під проводом проф. Ліпмана Берса з Колюмбійського університету, який надіслав на адреси американських математиків відповідні заклики та інформаційний матеріял. Після дискусії пленарна сесія схвалила підтримати цю акцію і звернутися до всіх членів НТШ із закликом активно в неї включитися. Идеться між іншим про те, щоб 23 квітня, в день визначений на оборону Леонида Плюща, надсилати листи і телеграми до урядових чинників, прохаючи їх про інтервенцію, а також протестні листи на адресу совєтської амбасади у Вашинґтоні.

Пленарна сесія розглянула аплікації і схвалила прийняти у звичайні члени НТШ піяніста Романа Рудницького та проф. Мирослава Зелика, а також схвалила внесок на призвання д-ру Ігореві Соневицькому статусу „діґнус" на дійсного члена НТШ.

ПОМЕР ЧІЯНҐ КАЙ-ШІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

себе відповідальність за ідейно-політичну спадщину лідера китайської протиімперської революції і творця модерного Китаю д-ра Сун Ят-сена, який помер в 1925 році. Чіянґ Кай-ші зорганізував націоналістичний уряд у Нанкіні і з того часу керував китайською державою аж до 1946 року, коли у висліді програної боротьби з комуністами він мусів з частиною своїх збройних сил і членами Куомітанґу покинути Китай і поселитися на Тайвані. Тут він продовжував очолювати китайський націоналістичний уряд, але вже не мав ніякої контролі над китайським материком, де закріпився комуністичний режим. За ціль свого життя Чіянґ Кай-ші поставив відвоювання китайського материка від комуністів і відповідно до цього вів свою внутрішню та зовнішню політику. Цих плянів і мрій йому не пощастило досягнути, а радше навпаки, за останні роки позиція комуністичного режиму в Китаї значно зміцніла. У той сам час послабли впливи і можливості китайського націоналістичного режиму на міжнародній арені, що виявилося в усуненні представників націоналістичного Китаю з ОН та інших міжнародних аґентств і у зірванні з націоналістичним урядом дипломатичних взаємин багатьма державами.

Чіянґ Кай-ші особливо відзначився, коли треба було організувати спротив японській аґресії. Керована ним армія зуміла перетривати найважчі японські удари і врешті, користаючи із загальної політичної ситуації у світі і розгрому Японії Америкою, звільнити Китай від японської окупації. Йому, однак, не пощастило перевести в Китаю конечних соціяльно - економічних реформ і ліквідувати т. зв. військових можновладців в окремих провінціях, що в кінцевому ефекті перерішило долю націоналістичного режиму і самого Чіянґ Кай-ші.

Чіянґ Кай-ші був активним прихильником зорганізування світового антикомуністичного фронту і власне завдяки цьому такий світовий антикомуністичний фронт з ключевою позицією китайських націоналістів заіснував. Тайпей був частим місцем антикомуністичних з'їздів і конґресів і був центром Антикомуністичної Ліґи Народів Азії. У цих з'їздах і конґресах приймали участь також українські представники через Антибольшевицький Бльо Народів, а теж з рамени Українського Конґресового Комітету Америки. Зі смертю генераліссіма Чіянґ Кай-ші світовий антикомуністичний рух втратив великого і активного приятеля.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

Заснування бібліотеки українознавства при Університеті Південної Алябами

Завдяки довшим заходам Науково - Дослідчого Товариства Української Термінології і підписаного під цими рядками, дирекція бібліотеки і керівництво російських студій Університету Південної Алябами в Мобіль, Алябама, погодились відкрити в бібліотеці цього університету український відділ книжок, журналів, преси і всіх українських видань.

Щоб зацікавити студіюючу молодь університету і принагідних відвідувачів українською проблематикою, та уможливити легкий доступ до української бібліотеки, вона буде приміщена в головній залі університетського бібліотечного будинку, поруч референційного й мовного відділів університетської бібліотеки. Бібліотека має біля 2,000 місць для одночасного користування. Вона вивінувана в усі найбільш модерні копіювальні машини, звукові і фільмові стрічки.

Розташування української бібліотеки на головному поверсі, через який мусить перейти кожний відвідувач, є запорукою того, що нею зацікавиться американська студіююча молодь.

Назву Юкреінієн Стадіс (Українські Студії), прийнято за офіційну назву української бібліотеки Університету. Ця назва „Юкреінієн Стадіс" буде уміщена на всіх полицях бібліотеки, щоб улегшити швидше розпізнавання українських книжок від книжок на інших полицях. Усі книжки будуть скаталоговані в головному каталозі бібліотеки за відповідними дисциплінами, як, наприклад, українські студії — мова, література, історія і т.д., і в такій формі і порядку будуть розміщені на полицях бібліотеки. При передаванні української абетки англійськими літерами, вживатиметься способу передавання Конґресової Бібліотеки у Вашинґтоні. В бібліотеці „Українські Студії" будуть зібрані книжки писані українською, англійською та іншими чужими мовами.

Заснування бібліотеки, збільшування її новими книжками і постійну опіку над нею взяла на себе Управа НДТУТ. Хоч члени й прихильники НДТУТ своїми пожертвами будуть постійно підтримувати зростання бібліотеки „Українські Студії", але щоб цю бібліотеку поставити в якнайскорішому часі на належно високому рівні, щодо вартости і кількости книжок, треба, щоб усі українці допомагали в цьому. При певних передумовах бібліотека може стати першим українським науково - дослідчим і інформативним осередком для студіюючої молоді, американських учених і американських урядових чинників у південно - східній частині ЗСА. Такого висліду бажають і очікують керівники бібліотеки університету Південної Алябами.

Цією інформативною статтею запрошується усіх українців (політичні організації, наукові установи, приватні особи) — взяти участь у творенні цього українського інформативно - наукового осередку. кожний український громадянин, що своїми пожертвами спричиниться до збільшення бібліотеки „Українські Студії", дістане грамоту і виказку, співтворця українського студійного осередку. Кожний український бібліотеки буде передаватися до бібліотек інших університетів і „Бібліографічного й Референційного Центру" в Ню Йорку.

Шановний Читачу: якщо Ви маєте книжки, яких вже від довшого часу не вживаєте, або знаєте своїх приятелів, які мають книжки, ласкаво просимо Вас подарувати їх для українознавчої бібліотеки „Українські Студії". Всі Ваші книжкові пожертви будуть оголошувані у пресі і органі НДТУТ „Слово й Діло". Докладніші інформації про бібліотеку „Українські Студії" і університет Алябами можна одержати пишучи на адресу:

Konstantin Cerkevich
77 Whitman Ave.
Staten Island, N. Y. 10308

Кость Церкевич,
Голова
Науково-Дослідчого Т-ва
Укр. Термінології, Інк.

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогого
бл. п. Богдана Стрийського
на Енциклопедію Українознавства
зложили 20.00 долярів
Марта і Богдан ЦИМБАЛИСТІ

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ
в ЗСА і КАНАДІ
ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ
СЛ. П. Д-РА ДМИТРА ДОНЦОВА
відбудеться в неділю, 13-го квітня 1975 р.
НА УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ
св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Програма посвячення:
Год. 10-та рано — Архиєрейська Служба Божа, яку відправлятиме в сослуженні численного Духовенства Преосв. Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА Владика МАРКО; год. 12-та — Похід на могилу, Панахида і посвячення пам'ятника (Службу Божу і Панахиду співатиме хор церкви св. Андрея в Бавнд Бруку); промови — Голови Проводу ОУН ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА і Голови Президії Світового Українського Визвольного Фронту д-ра РОМАНА МАЛАЩУКА; виступ хору бандуристів при Станиці І УД УНА в Нюарку під мистецьким керівництвом О. ГОЛОВАЦЬКОГО і В. Юркевича.

Після посвячення в РЕСТОРАНІ ГОЛІДЕЙ ІНН п. БОЙЧУКА
"HOLIDAY INN" of SOMERVILLE — US Route 22 (*East Bound*)
відбудеться
ТРИЗНА
на якій виступлять представники інших організацій.
До участи в посвяченні запрошуємо усі українські політичні, суспільно-громадські, жіночі, комбатантські і молодечі організації та всю українську спільноту.
КОМІТЕТ
Ближчі інформації можна одержати в ГОЛОВНІЙ УПРАВІ ООЧСУ — 315 Схід 10-та вулиця в Ню Йорку, тел. (212) 982-1170

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, дня 6-го квітня 1975 р., по тяжкій і невблаганій недузі, відійшла від нас на 50-му році життя наша Найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

бл. п.
ТЕРЕСА Т. ХОМИН

Тіло спочиває у похоронному заведенні Богдана Коцюбинського при 305-7-9 E. Girard Avenue, Philadelphia, Pa.

ПАНАХИДА буде відправлена у вівторок, дня 8-го квітня 1975 р. в 8-ій год. вечора в тім же похороннім заведенні.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 9-го квітня 1975 р. о 9-ій год. ранку до катедри Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії на Франклін вулиці, а відтак на цвинтар св. Марії у Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Горем прибиті:
МИХАЙЛО — чоловік
АННА і КЛЯРА — дочки
ІВАН ІНЦЕНГОФЕР — батько у Німеччині
КЛЯРА ФРІЗ з родиною — сестра у Німеччині
ІВАН — брат у Німеччині
та ближча і дальша Родина

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 3-го квітня 1975 р. відійшов у Вічність, у Філядельфії, Па., по довгій недузі, на 68-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
СЕРГІЙ НИКИТЮК

ПАРАСТАС був відслужений у п'ятницю, 4-го квітня ц. р. в год. 6:30 веч. в церкві св. Покрови.

ПОХОРОН — в суботу, 5-го квітня 1975 р. о год. 9-ій рано, з церкви св. Покрови на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Похороном зайнялися Михайло Насевич.

Горем прибиті:
ТАЇСА — дружина
ГАЛИНА САВАРИН — дочка з чоловіком МИХАЙЛОМ і донями
ЛІЛЯНА ЛИВИНГСТОН — дочка з чоловіком і донею

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 3-го квітня 1975 р., ненадійно, померла наша Найдорожча СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.
ГАЛИНА ЗАХАРКІВ

ПАНАХИДА в п'ятницю, 4-го квітня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Burnside в Клифтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 5-го квітня 1975 р. о год. 7:30 ранку з церкви св. Миколая, на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
сестри: ЮЛЯ ХОВАНЛО з мужем і дітьми
СТЕФАНІЯ ФЕЛЬКЕР
брат — ВОЛОДИМИР МЕДВІДЬ з дружиною і дітьми
сестрінка — ДАНА ТУРЧИН з мужем і донею
насеро — ВАСИЛЬ ЗАХАРКІВ

Капеля Бандуристок
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ в ДЕТРОЙТІ
Під патронатом Українського Конґресового Комітету Америки
Мистецький керівник — ПЕТРО ПОТАПЕНКО
КОНЦЕРТИ
В 60-ЛІТТЯ ВИСТУПУ
Українських Січових Стрільців

Клівленд, Огайо
Неділя, 13 квітня 1975 р.
Година 5:30 вечора
ЗАЛЯ NORMANDY SCHOOL
2500 Pleasant Valley, Parma

Акрон, Огайо
Неділя, 13 квітня 1975 р.
Год. 2:00 по полудні
ЗАЛЯ ЦЕРКВИ СВ. ДУХА
1866 Brown Street

Торонто, Канада
Неділя, 20 квітня 1975 р.
Год. 4:00 по полудні
ЗАЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ
83-85 Christi Street, Toronto

Чикаґо, Илл.
Неділя, 27 квітня 1975 р.
Год. 4:00 по полудні
ЗАЛЯ CHOPIN HIGH SCHOOL
Rice & Western, Chicago

Спомин про бл. п. Василя Мандзія

Українська Громада віддала гідну пошану св. п. Покійному Василеві Мандзієві, довголітньому діячеві міста Йонкерсу і околиці, який понад 59 років працював в громаді і в 8-му Відділі УНСоюзу. Св.п. Василь, помер в четвер, 6-го січня 1975 р. о год. 1:30 вечором. Василь Мандзій народився 2-го січня 1893 року в селі Рибниках, Бережанського повіту в Західній Україні. Вчився в початковій уділовій школі в Бережанах, до школи кожен день ходив пішком із села Рибники 7 кілометрів. Не був дуже задоволений наукою в школі, просив родину, а головно братів і батька, післати його до Тернополя до гімназії, бо хотів здобути освіту. Батько Покійного Омелян Мандзій в 1907 році мусів виїхати до Америки заробити дещо грошей, щоб рятувати свій масток від судових процесів з москофілами. Тужив за батьком Покійний Василь Мандзій, вкінці покинув школу і в 1908-му році приїхав з допомогою батька до Йонкерсу.

Покійний Василь Мандзій, влаштувавшись на працю і заробивши дещо грошей, спонукав батька, щоб той виїхав до родини в Україну. Батько послухав сина, виїхав в Україну, врятував масток і залишився там жити до кінця життя.

Після виїзду батька пок. Василь Мандзій став членом церковного хору „Боян" — мав гарний теноровий голос — вчив його співати дяко-вчитель пок. Мих. Фатюк. Тому, що не було в тому часі відповідної людини до провадження секретарської праці 8-го Відділу УНСоюзу, пок. Василь прийняв секретарство 8-го Відділу в Йонкерсі, Н.Й. Працював, як міг, але працював віддано до кінця свого життя. Не жалував Покійний свого зарібку; допомагав менше щасливим в часі депресії, в роках 1930-1935. Платив за них членські вкладки до УНСоюзу. Не любив нікого суспендувати. В місяці лютім 1916-го року одружився з українкою Анастазією Непара, родом з Підгаєцького повіту. Дітей у них не було, обоє працювали на терені міста Йонкерсу і не було установи, де б вони не були активними членами.

Покійний Василь Мандзій був щирої вдачі, мав більше приятелів, як ворогів. Приятелям дякував за дружбу, а ворогам давав добрий примір, як вони повинні поводитися в житті.

З Покійним Василем мені довелось працювати у Відділі УНС 47 років, тому я був добре познайомлений з цією чесною, працьовитою людиною і щирим українським патріотом.

Пилип Гарасимів

Річні загальні збори Відділу ч. 460 УНС в Лондон, Онтаріо

В неділю, 23 лютого ц. р. о год. 3 по пол. в Українському Центрі в Лондоні, Онтаріо відбулися чергові річні загальні збори 460 Відділу УНС з поважним числом присутніх. Збори відкрив і ними проводив голова Відділу інж. Р. Горнич, секретарював секретар Відділу П. Сахаревич. Відкриваючи загальні збори інж. Р. Горнич привітав присутніх, а закрема представника Головного Уряду УНС — головного радного і обласного організатора В. Дідюка з Торонта; зробив деякі вступні ствердження і подав порядок нарад, які прийнято одноголосно.

У звіті голови інж. Р. Горнича, фінансового секретаря П. Сахаревича і Контрольної комісії М. Білана, відбулась ділова дискусія і уділення абсолюторії уступаючій управі. Слово у дискусії забирали: пп. Тицьків, Макаран, Тацюк, Фуревич, Яців і інші. Головний радний і обласний організатор В. Дідюк у своєму слові, впершу чергу підкреслив працю Відділу, та порушив цілість праці й завдань УНС, який на протязі 80-років свого існування гідно і достійно служить українській спільноті в Америці і Канаді. Доповідач підкреслив також окремі заслуги і працю довголітнього секретаря відділу (15-років) П. Сахаревича, який виїзджаючи з Лондону до Маямі, мусів залишити союзову працю, яку вже через два місяці виконує теперішній голова інж. Р. Горнич. Дякуючи за гарну і тісну співпрацю П. Сахаревичеві, В. Дідюк підкреслив, що сподівається такої ж співпраці і від нового секретаря, та цілої управи, та закликав доложити всіх старань, щоб Відділ дальше розростався.

Нову управу обрано у такому складі: Орест Щур — голова, Василь Тацюк — заступник голови, інж. Роман Горнич — фінансовий секретар, Степан Сорока — помічник секретаря, Михайло Фуревич — касир. Контрольна комісія: Михайло Білан — голова, Юліян Макаран і Василь Тягур — члени. По запитах і відповідях, закрема деяких вияснень представника Головного Уряду УНС, винесено постанову доложити всіх старань у приєднюванні нових членів.

На цьому закінчено загальні збори Відділу. По закінчені зборів пані гостили присутніх солодким і кавою.

НН

Виставка Оленської-Петришин в Чикаґо

Українська громада в Чикаґо, мабуть як і всюди, цікавиться українськими мистцями, їхньою творчістю, поступом, влаштовує і відвідує виставки, особливо, якщо творчість даного мистця відповідає нашим традиційно-естетичним „приписам" і якщо ці виставки влаштовані для нас в українській околиці та ще й в бажаній для нас залі — ґалерії.

Однією з підстав цього твердження — образотворча виставка нашої відомої малярки Аркадії Оленської-Петришин, яка відбулася в Центрі для Провадження Наук при Чикаґівському університеті на півдні Чикаґо протягом місяця лютого й складалася з двадцяти семи олій і рисунків.

Цю виставку відвідало чимало знавців мистецтва загальної американської публіки, як також виставка звернула увагу відомих американських мистецьких критиків Чикаґо, які відразу ж відгукнулися в часописах своїми позитивними рецензіями на творчість малярки.

Проте, з прикрістю мусимо зауважити, що лише за винятком в порівнанні невеликого числа українських любителів мистецтва, наша загальна громада не спромоглася вибратися поза межі своїх „мурів" і використати цю нагоду, щоб оглянути виставку, яка, на думку багатьох мистецтвознавців, була однією з важливіших виставок нашого мистецтва (маємо на увазі, мистецтва українських мистців).

Найчастіше ми маємо нагоду оглядати виставки твори яких дуже мало розказують про духовне переконання, психологію і загальний погляд на життя виконавця. Це переважно виставки, що про них пишуть: „сподобалась" або „не сподобалась", бо сюжети виразно зрозумілих предметів, як квітів, красвидів і постатей (деколи стилізованих так, що дехто ще до цих пір уважає за „модерне"), справляють нам присмність або неприємність, але не приводять нас до глибшого роздумання про людську істоту і її оточення. Між іншим, цей спосіб мистецького вислову (нон — ідеолодикал) стосується не лише нас, але й у великій мірі загально сучасних мистецьких течій.

Ось в цьому і полягає важливість останньої виставки Оленської-Петришин, яка принесла свіжість своєю безсумнівною переконливістю в певний світогляд, на який відразу реагує глядач, погоджуючись чи не погоджуючись з ним.

Коли на індивідуальній образотворчій виставці Оленської-Петришин в 1967 році, також при Чикаґівському університеті вражали глядача домінуючі, абстрактні, граціозні, невиразні, чорні, безлиці жіночі постаті, які виявляли хоч і спонтанність але до деякої міри невпевненість, дивлячись на яких глядач переносився в мрійний, майже казковий світ, то в цій останній виставці виявилася велика зміна характеру твору, а саме: в навмисному плянуванні і чіткості сюжету. Тут додамо, що Оленська-Петришин мала декілька виставок в міжчасі).

Провідне твердження, яке мистець передає в останній виставці з великою майстерністю, є те, що людина ніколи цілковито не втрачає почуття самітности, відокремлення, ізоляції навіть в інтимних відношеннях, так як в „Любовниках", залишається відчуженою, беземоційною, байдужою. Якщо людина навіть має ті вищі почуття духовности, то ту духовність висловлює лише у власних думках, щоб ніби обминути конфлікт. Через недовіря до ближнього, людина залишається замкнутою, неанґажованою поверховою. „Дебют", „Самотня" й інші переконливо віддзеркалюють це почуття.

Навпаки, великий контраст до людства справляє природа, де рослинність установила між собою зв'язок співжиття, гармонію. Оленська-Петришин передає це багатство домінуючої зелено-синьої палітри та складністю рослинної композиції. „Тропічний Ліс" і „Тропічний Сад" треба зарахувати до найсильніших її творів на теми природи.

Для передачі своїх почувань марярка дуже ефективним способом вживає кольори, пласкість предметів, на яких немає жадних відтінків, лінійність. Це все додає до ілюзії нерухомости людської фігури. Фронтальність людини, окресленність кожної риси і ряд жовтих барв майже на всіх постатях, нагадує дівчат з островів Тихого океану Ґоґена.

Хоч всі картини мають дуже мало почуття тривимірности і навіть деколи зближуються до декоративности, особливо це помітно в графіці, все ж вони мають почуття безмежности, а саме тому, що мистець не замальовує всю площу, а навпаки, навмисне лишає невиповненими великі площини, що дають картинам легкість й почуття глибини.

Цей останній період Оленської-Петришин можна назвати „відношенням людини до рослини", який вона зуміла висловити в дуже ефективний спосіб.

Було б позитивним для нашого мистецтва, якби більше виставок викликало у глядачів потребу застановлятися над людською мораллю, гуманністю, суттю, а не лише сприймати мистецький твір як поверховну прекрасу для стін. Звичайно, для цього потрібно більше мистців калібру Аркадії Оленської-Петришин.

Олександра Дяченко-Кольман

СПОРТ

Леви першуном Індор-турніру в Чикаґо

Леви - Швабен — 3:2 (0:1
Леви - Хорвати — 3:0 (1:0)

У п'ятницю 28-го лютого 1975 р. закінчилися в Чикаґо розгривки копаного м'яча у сімковому Індор - Турнірі. Леви, як було передбачено, здобули перше місце у Вищій Дивізії, не програвши ні одних змагань. Точки 18:0, ворота 39:7. Друге місце заняли Швабен із точками 13:5 та воротами 29:8. Ходять слухи, що протест, що його Леви виграли із Ґрін-Вайт 1:0 має бути уневажнений і приверненний старий вислід 1:1. Це однак тепер для Левів не суттєва справа і в ніякому випадкові не загрожує їхньому першенству. Із гордістю мусимо підчеркнути, що Леви тепер домінують у копаному м'ячі в Чикаґо. Це ж їхнє третє першенство під-ряд. Перші два здобули вони у 1974-ому році. Це стейтова чаша Ґубернатора та першенство Вищої Дивізії.

Засадничо чемпіонат Індор-Турніру добули Леви попередньої п'ятниці у змаганнях зі Швабен. Це найгрізніший противник і змагання були дуже драматичні. Швабен застосували гостру гру, повели сильну атаку на наші ворота. При тому треба зазначити, що до тих змагань Леви виступили дещо ослаблені, бо без контуженого Ґріна. Банах, обороняючи один високий сильний стріл, поразив своє коліно. Його заступив Овчарук. Це використали Швабен і з одної зі своїх атак добули ворота. Леви дещо розгубилися, однак зміцнили свою оборону і вислід до половини не змінився.

Образ гри у другій половині змінився на 100 відсотків. Банах вернувся на ворота. Леви перебрали ініціятиву у свої руки і цілий час атакували. Уже у 3-тій хвилині гри добувають ворота. Однак суддя не узнає тих воріт, але диктує 16-тку до Швабен. Швабен роблять „мур", однак Шефер перекидає м'яч необставленому Андрущишинові на правій стороні, який сильним стрілом із кількох кроків уміщує м'яч у сітці. Піднесені на дусі Леви дальше атакують і добувають ще 2 воріт. Другі ворота добуває Шефер головою із далекої подачі, а треті Шлапак у підворітньому замішанні. При кінці гри темпо дещо сповільнюється і Швабен добувають несподіваним стрілом ще одні ворота. Леви однак втримують цей вислід до кінця змагань і сходять із грища переможцями.

Змагання із Хорватами мали зовсім відмінний характер. Маючи запевнений чемпіонат, Леви зміняли свій склад що кілька хвилин, щоби дати можливість усім змагунам заграти. При тому треба підчеркнути шляхотний жест Хорватів, наших сталих спортових ривалів, що на початку змагань привітали Левів квітами. Гра провадилася у товариському дусі. Перші ворота добув Андрущишин, 2-гі ворота добув Ґрін із подач Андрущишина і Шлапака. Вислід міг бути вищим, бо Леви не використали кілька догідних нагод.

По закінченні турніру представники місцевої ліґи вручили новому першунові на руки капітана дружини М. Крата, гарну чашу. Вечером у домівці Т-ва відбулося приняття для змагунів та запрошених гостей.

Перед УАСТ „Леви" розгривки за професійну чашу ЗСА. Леви зі своїм дотеперішнім складом мали б добрі вигляди у тому турнірі, якби не одно „але". У Чикаґо створилася нова професійна дружина коп. м'яча „Стінґ" і вона забрала нам 4-ох змагунів: Банаха, Вінтера, Шлапака і Ґріна. Леви конечно мусять постаратися про кілька нових змагунів, якщо хочуть відіграти якусь поважнішу ролю у розграх за професійну чашу ЗСА.

Склад переможної дружини Індор - Турніру: О. Банах, Б. Шлапак, Л. Скороход, М. Крат, М. Іваник, С. Шефер, Р. Ґрін, В. Рой, Е. Андрущишин, А. Сорія, Хр. Кіпка, М. Овчарук, Я. Лецюк.

Анатолій Гординський — менажер,

Ігор Кутинський — тренер,

Андрій Еліешевський — голова Т-ва.

Роман Б. Припхан

Шевченківський Концерт у Лорейн, Огайо

В неділю 9-го березня 1975 р., відбувся в Лорейні Шевченківський Концерт. Влаштувала його Школа Українознавства при українській католицькій парафії св. Івана Хрестителя.

Концерт почався „Заповітом", який відспівали учні школи. Слово про життя і значення для українського народу Тараса Шевченка прочитав учень 10-ої кляси Орест Гаркач. Діти садочка — Браєн Денмен, Ромко Княгиницький і Ярко Сілецький виголосили вірш „Вітаємо". Хор шкільних дітей відспівав дві пісні — „Поклін тобі Тарасе" і „Учітеся брати", Василько Головецький продеклямував вірш „На високій дуже кручі". Тарас і Марко Сілецькі відіграли на фортепіяні три народні пісні, а після того кілька дітей брали участь у збірній деклямації — „Шлях до слави". „Думи мої", мельодеклямацію виконала Наталка Химич, „Мені однаково" продеклямував Марко Гевко, „Садок вишневий" проспівав хор шкільних дітей в супроводі гітар, народні пісні відіграли на фортепіяні Дарця Пакуш і Мирося Оринчак, „Розриту могилу", поему виголосив Юрко Сілецький, „Без тебе Олесю" і „Похід карликів" виконала на фортепіяні Анета Гевко, а на закінчення мандолінова оркестра під керівництвом учительки школи Ольги Нагаєвської виконала в'язанку українських народних пісень.

Свято закінчено співом українського національного гимну.

У програмі брали участь 24 учні, всі вони опанували належно відповідний матеріял і його гарно виконали. Особливою атракцією концерту була мандолінова оркестра, яка хоч недавно зорганізована, показалася у своєму виступі дуже успішною.

Музичні виступи приготували Ольга Нагаєвська і Дарія Микита, учителька і директорка УМІ.

Програму склала і за неї відповідала учителька школи і її довголітня імпрезова референтка Марія Зубаль.

І. М.

„Христини" Збірника Чортківської округи

В неділю, 2 березня ц. р., в Народному Домі в Ню Йорку зустрілась група кол. мешканців Чортківської округи, щоб з рук голови Ділового Комітету, пані Ольги Соневицької, одержати перші примірники історично-мемуарного збірника чортківського, копичинецького, борщівського і заліщицького повітів. Очі всіх зібраних були звернені на грубу, репрезентативну книгу, великого формату в прекрасній обгортці мистця Якова Гніздовського Вона лежала посередині столу, а довкола неї сиділи члени Ділового Комітету: Ольга Соневицька, інсп. Богдан Стефанович, інж. Мирон Левицький, д-р Роман Дражньовський і д-р Степан Ворох. Атмосфера пригадувала христини: на світ народилася книга. Її батьки розказували, як це сталось. Праця над її виданням — казала Ольга Соневицька — розпочалась ще в 1963 році від збірки фондів. Треба було об'їхати в кількох поїздах великі простори Америки і Канади, щоб згуртувати земляків і донести до них вістку про великий задум. Одночасно розсилано багато сотень листів на адреси, які з великим трудом прийшлося збирати. В парі з тим йшла „організація" авторів спогадів і історичних розвідок про історію міст і сіл Округи. Комітет провадив свою працю виключно вечорами (після закінченої заробіткової праці) і по суботах і неділях. Так йшла робота протягом двох років.

І от після клопітливої праці — книга готова. Вона розкішно лежить на столі.

Мирон Левицький зворушливо згадує скільки праці і недоспаних ночей подарували цій книзі Панство Ольга і Михайло Соневицькі. Без них — каже він — Збірник ніколи не появився б на світ. В такім самім дусі промовляв Степан Ворох. „Ідеї і програми висувають тільки такі люди, які відчувають в собі силу перевести їх в життя. Пані Ольга Соневицька і проф. Михайло Соневицький належать до таких людей. Їх послідовність, витримка, сила волі і любов до рідної землі довершили того, що перед нами книга великої вартости, один з найкращих реґіональних збірників, — закінчив своє слово д-р С. Ворох.

З фінансів „відчитався" інсп. Б. Стефанович. В перших трьох роках збірка проходила дуже помалу. Аж після багатьох закликів і особистих листів люди „розгойдались". Знайшовся один фундатор, Йосиф Ваврик, з Канади який пожертвував 1.000.00 долярів, декілька меценатів і добродіїв і кілька сот жертводавців. Вони склали 13.000 дол. на видавничий фонд. Усіх грошей зібрано 16 тисяч і стільки витрачено. Залишився ще довг 5.000 дол. в друкарні. Комітет не одержав за свою працю „ні цента". Тому коли д-р С. Ворох поставив внесок, щоб з евентуальної надвишки виділити винагороду тим, які найбільше віддали свого труду — присутні прийняли його слова оплесками.

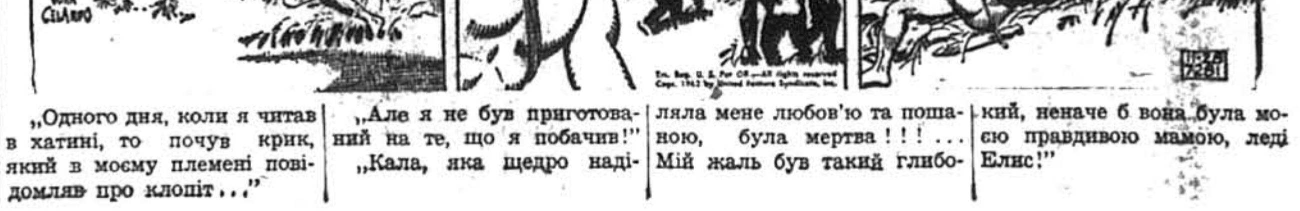
Від імени зібраних на залі цілому Комітетові дякував мґр Роман Ільницький. Він підкреслив особливі заслуги Редакційної Колеґії в складі: Ольга Соневицька, інсп. Б. Стефанович і д-р Р. Дражньовський (дорадник проф. М. Соневицький) та наголосив значення Збірника, як свідка праці цілої ґенерації ентузіястів між двома світовими війнами. Книга описала їх труди, пориви, успіхи і невдачі. В ній зберігається також дух тієї доби, так дуже важний для оцінки, яку будуть робити історики. Дякували Комітетові також Софія Дан і мґр Богдан Мак.

З книгою в руках — зібрані розходились. Хтось із них, прощаючись, вже з-поза дверей звернув свою голову до мене і сказав: цей збірник для нас — це книга ностальгії, а для наших дітей — книга історії. Може прочитають і не забудуть, як і в ім'я чого жили їх батьки і діди.

Збірник можна замовляти, пишучи на адресу:
Federal Credit Union,
New York acc. 6317
"Chortkiw". 108 2nd Ave,
New York, N. Y. 1003.

P. I.

ТАРЗАН, Ч. 7281. Кала вбита

„Одного дня, коли я читав в хатині, то почув крик, який в моєму племені повідомляв про клопіт..."

„Але я не був приготований на те, що я побачив!"

„Кала, яка щедро наділяла мене любов'ю та пошаною, була мертва ! ! ! ... Мій жаль був такий глибокий, неначе б вона була моєю правдивою мамою, леді Елис!"